

Biedrības “Mazjūras zvejnieki” paveiktais 2024. gadā

Biedrības “Mazjūras zvejnieki” biedru skaits 2024. gadā pieaudzis līdz 74 biedriem, un biedru rindās ir zvejnieki no visiem Latvijas piekrastes novadiem. Tās pārstāvji piedalījušies visās ZM Zivsaimniecības konsultatīvās padomes sēdēs, ZM organizētājās sēdēs par piekrastes zvejas jautājumiem, kā arī iniciējusi izmaiņas noteikumos un darbības piekrastes zvejas popularizēšanā. 2024. gads biedrībai “Mazjūras zvejnieki” ir bijis pirmais ražotājorganizācijas (RO) statusā. RO atzīšana piešķirta attiecībā uz 19 RO biedriem, kuri darbojas posmā no Lapmežciema līdz Kolkai. Kopumā vērtējot 2024. gada aktivitātes, galvenie sasniegumi ir sekojoši.

1. Tieši biedrības aktīvas darbības rezultātā 2024. gadā panākts atbalsta palielinājums EJZAF programmā “Atbalsts zvejniekiem piekrastes zvejā par 1 miljonu eiro, un šī finansējuma saņemšanai gada noslēgumā atvērtajā kārtā projektus iesniedzis rekordliels piekrastes zvejnieku skaits.

2. Pēc intensīvām sarunām ar Dabas aizsardzības pārvaldi, zinātniskā institūta “BIOR” vadību un Zemkopības ministrijas vadību beidzot izdevies panākt atļauju izsniegšanu roņu letālai baidīšanai no zvejas rīkiem.

3. Sperti pirmie soļi nozares popularizēšanai Agroresursu un ekonomikas institūta pārziņā esošās “Piekrastes zvejniecības attīstības mārketinga programmas” pasākumu ietvaros – noorganizētas kopumā 3 meistarklases par vietējo zivju lietošanu uzturā, radīta tīmekļa vietne www.piekrasteszivis.lv, radīts buklets “Ceļvedis piekrastes zvejniecībā”, ko izmantos nozares popularizēšanai 2025. gadā, kā arī veikti citi pasākumi.

4. Izdevies apturēt ieceres jūras piekrastes teritorijās ieviest saimnieciskās darbības stingrā lieguma zonas, kas diskusiju formā tika apspriestas un virzītas “LIFE REEF” projekta ietvaros, lai izpildītu ES prasības noteikt 10% jūras teritorijas kā stingri aizsargājamas.

Par aktīvu darbību biedrības valdes priekšsēdētājs 2023. gadā saņēma ZM apbalvojumu “Lielais loms” nominācijā “Mūža ieguldījums zivsaimniecībā”.

Dalība ZM Zivsaimniecības konsultatīvajā padomē (ZKP) un ZM Zivsaimniecības departamenta rīkotajās sanāksmēs, viedokļu paušana.

Biedrības valdes priekšsēdētājs Andris Cīrulis 18. janvārī piedalījās Zivsaimniecības konsultatīvās padomes sanāksmē, kas notika tiešsaistē un atbalstīja priekšlikumus par

sekojošiem Programmas zivsaimniecības attīstībai 2021-2027 (turpmāk – PZA) īstenošanas jautājumiem.

Pirmkārt. Par pasākumā “Kompensācijas zivsaimniecībā ārkārtas gadījumos” neizmantotā publiskā finansējuma atlikuma 1,08 milj. EUR apmērā pārvirzīšanu PZA 2. prioritātes 2. konkrētā mērķa ietvaros uz pasākumu “Atzītu ražotāju organizāciju plānu īstenošana” un “Tirdzniecības veicināšanas pasākumi”.

Otrkārt. Par priekšlikumu pasākumā “Investīcijas zvejas un akvakultūras produktu apstrādē” papildināt atbalsta pretendenta sarakstu ar Pārtikas un veterinārajā dienestā atzītiem zivju blakusproduktu pārstrādes uzņēmumiem ieguldījumu veikšanai zivju blakusproduktu pārstrādei cilvēku patēriņam.

Biedrības pārstāvji Andris Cīrulis un Iveta Tomsone 25. janvārī piedalījās Zemkopības ministrijas Zivsaimniecības departamenta rīkotajā sanāksmē par būtiskākajām izmaiņām ES zvejas kontroles regulējumā. Sanāksmē tika pausti iebildumi, ka regulējums par izkraušanas vietu ziņošanu VVD nav atbilstošs piekrastes zvejas īpatnībām un nav īstenojams. Tāpat pausti iebildumi pret prasību sniegt elektronisko ziņošanu par lomu un izkraušanas vietu no laivas pirms došanās krastā un izkraušanas. ZM solījās skaidrot, vai regulējuma norma ir attiecināma uz piekrastes zveju, kur izmanto atvērtā tipa zvejas laivas līdz 12 m garumam un izkraušanas vietas neatrodas ostās.

5. februārī kopskaitā 25 biedrības biedri piedalījās ZM un zinātniskā institūta “BIOR” rīkotajā sanāksmē par zinātniskajiem pētījumiem 2024. gadā. Zvejnieki uzklāja BIOR pētnieku secinājums par pelēkā roņa populācijas stāvokli Rīgas līcī un Baltijas jūrā un puda savu viedokli par roņu postījumiem zvejas rīkiem un lomam.

Biedrības pārstāvji Andris Cīrulis un Iveta Tomsone 29. februārī piedalījās Zivsaimniecības sadarbības tīkla un Latvijas Zivju un vēžu audzētāju asociācijas sanāksmē, kurā iepazīstināja ar piekrastes zvejniecību un pastāstīja par savu pieredzi nozares popularizēšanā.

Biedrības valdes priekšsēdētājs 10. aprīlī piedalījās Zivsaimnieku konsultatīvās sanāksmes sēdē, kurā citstarp izskatīts Latvijas Zivsaimnieku asociācijas priekšlikums finansējuma pārdalei Programmas zivsaimniecības attīstībai 2021.- 2027. gadam 1. prioritātes “Zvejniecības konkurētspēja un ūdeņu bioloģiskie resursi” ietvaros atbalsta pasākuma “Galīga zvejas darbību pārtraukšana” īstenošanai. Ņemot vērā piekrastes zvejnieku aktivitāti, piesakoties finansējumam “Atbalsts zvejniekiem piekrastes zvejā”, biedrība “Mazjūras zvejnieki” ZKP izvirzīja priekšlikumu pārdalīt finansējumu vismaz 1 milj. eiro arī šīs programmas turpināšanai. ZKP atbalstīja gan LZA, gan “Mazjūras zvejnieku” priekšlikumu.

Aprīlī biedrība puda viedokli par grozījumiem Ministru kabineta noteikumos Nr. 579 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda pasākumam "Sabiedrības virzītas vietējās attīstības

stratēģiju īstenošana"". Biedrības priekšlikums ir grozīt nosacījumus, ar kuriem atvieglot iespēju iegādāties transportlīdzekli biedrībām un ražotājorganizācijām.

Aprīlī biedrības pārstāvji Andris Cīrulis un Iveta Tomsone tikās ar ZM valsts sekretāru Raivi Kronbergu, lai pārrunātu aktuālos jautājumus piekrastes zvejniecības nozares attīstībai, tajā skaitā par sadarbību ar BIOR piekrastes zvejniecības pilotprojektu īstenošanā, iespējām aizsargāt zvejas rīkus un lomu pret roņu postījumiem, zvejas rīku limitu sadali, kā arī piekrastes zvejas inovāciju projektiem.

19. aprīlī biedrība sadarbība ar Zivsaimniecības sadarbības tīklu RO pasākumu ietvaros noorganizēja semināru "Zivju apstrāde mājražošanas apstākļos", kurā vairāk nekā 20 biedrības/RO biedri tika iepazīstināti ar prasībām zivju produkcijas ražošanai mazos apjomos, kā arī ar zivju ražošanas tehnoloģiskajiem paņēmieniem. Semināra ietvaros apmeklēja "Reinis B" ražotne Ragaciemā.

3. maijā notika biedrības gada sanāksme "Zilās ekonomikas izaicinājumi līdzsvarotai piekrastes zvejas attīstībai". Tajā piedalījās ZM Zivsaimniecības departamenta, ZM vadības pārstāvji, ar uzrunu uzstājās zemkopības ministrs Armanda Krauze. Par aktualitātēm ziņoja LAD, AREI pārtāvji, kā arī Latvijas Pašvaldību savienības Piekrastes pašvaldību grupas vadītājs Dagnis Straubergs. Diskusijā par nozarei aktuālām tēmām piedalījās biedrības valdes priekšsēdētājs Andris Cīrulis, pārstāvji no BIOR, VVD, Saeimas deputāts Jānis Grasbergs un LLKC valdes priekšsēdētājs Mārtiņš Cimermanis.

23. maijā biedrības biroja vadītāja Iveta Tomsone piedalījās Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomes sēdē, kurā atbildēt uz nozares pārstāvju jautājumiem bija aicināt Eiropas Parlamenta deputātu kandidāti no visām partijām, kas startē EP vēlēšanās. Kandidāti atbildēja uz biedrības pārstāves jautājumu par regulas izmaiņām, kas ļautu laist aprītē produktus, kas iegūti no pelēkajiem roņiem. Vairums deputātu, izņemot "Progresīvos", šādas regulas izmaiņas atbalstīja.

Maijā un jūnijā notika vairākas biedrības/RO zvejnieku tikšanās ar Dabas aizsardzības pārvaldes un BIOR speciālistiem, kā rezultātā panākta vienošanās no 1. septembra ļaut zvejniekiem uzsākt roņu letālu aizbaidīšanu no zvejas rīkiem. Ar biedrību saskaņota pieteikuma forma licences iegūšanai, kas ļauj jūrā doties ar medību ieroci, savukārt biedrība iepazīstinājusi savus biedrus ar DAP, biedrības pārstāvju, BIOR un ZM izveidotajiem drošības pasākumiem šādu darbību veikšanai uz ūdens.

Maijā un jūnijā notikusi sarakste un tikšanās ar ZM par ES kontroles regulas nosacījumiem, kas citstarp prasa piekrastes zvejniekiem reģistrēt izkraušanas vietu, ja tā nav oficiāli atzīta izkraušanas vieta. Informāciju par kontroles regulas prasībām un diskusiju procesu ar ZM sniedza biedrības/RO biedriem.

Biedrība 7. augustā noorganizēja pieredzes apmaiņas braucienu uz Igauniju – Pērnavu

un Sārēmā salu, lai iepazītos ar inovācijām, zvejas kontroles jautājumiem un nevēlamas nozvejas mazināšanas pasākumiem. Notika tikšanās ar Tartu universitātes Jūras institūta pētnieci Heri Špilevu par Igaunijas pētnieku sadarbību ar zvejniekiem zvejas rīku selektivitātes uzlabošanā. Sarunas par sadarbību ar Pērnavas apriņķa ZVRG, apskatītas kopskaitā 8 atjaunotās zvejas ostas Sārēmā salā, kā arī tikšanās ar zvejas aprīkojumu ražotājiem.

21. augustā biedrības biedri piedalījās sanāksmē institūtā "BIOR", kurā tika iepazīstināti ar projekta "Life Reef" pirmajiem secinājumiem attiecībā uz jūras vidi. Projekta mērķis ir izpētīt dabas bagātības piekrastē un atrast 10% jūras teritoriju, kurā saskaņā ar Bioloģiskās daudzveidības regulas prasībām būtu nosakāma stingra aizsardzības zona ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem un liegumiem. Tiekoties ar plāna izstrādātājiem – Dabas aizsardzības pārvaldes, Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūta "BIOR" un Latvijas Hidroekoloģijas institūta pētniekiem, tika saņemta informācija, ka stingrā aizsardzības zona tiek ieteikta plašās teritorijās piekrastē no Igaunijas robežas līdz Skultei, Lapmežciema un Ragaciema piekrastē, piekrastē no Engures līdz pat Ģipkai, vairākās vietās abpus Ventspilij, kā arī pie Pāvilostas un Jūrmalciema. Vietās, kur vēl palikuši piekrastes zvejnieki. Ņemot vērā šo informāciju, biedrība izplatīja informāciju, kurā kategoriski iebilst pret zinātnieku priekšlikumiem noteikt liegumus piekrastes zvejas vietās un pauda apņemšanos šo viedokli aizstāvēt visām iespējamām tiesiskām metodēm.

16. oktobrī biedrības valdes priekšsēdētājs Andris Cīrulis piedalījās ZKP sēdē, kur tika skatīti jautājumi par programmas zivsaimniecības attīstībai 2021.-2027. gadam īstenošanas progresu, regulas priekšlikumus par zvejas iespējām Baltijas jūrā 2025. gadam un papildlimitu iedales nosacījumiem zvejai aiz piekrastes ūdeņiem (informē ZM). Pēc ZKP sanāksmes notika atsevišķa tikšanās ar ZM Zivsaimniecības departamenta pārstāvjiem par iespējamiem grozījumiem piekrastes zvejas atbalsta pasākumu noteikumos, ar kuriem tiktu atļauta dzinēju iegāde piekrastes zvejas laivām ar 40% sabiedrisko finansējumu. A. Cīrulis pauda atzinību, ka priekšlikums, ko vismaz 3 gadus ir aktualizējusi biedrība, beidzot ir sadzirdēts, vienlaikus iebilstot pret ZM iecerī prasīt motoriem pirms nomaiņas veikt specifisku jaudas verifikāciju.

25. novembrī biedrības pārstāvji tikās ar valsts sekretāru Ģirtu Krūmiņu, parlamentāro sekretāru Normundu Šmitu, Zivsaimniecības departamenta un institūta "BIOR" pārstāvjiem, lai pārrunātu virkni jautājumu, kas šobrīd apgrūtina piekrastes zvejniecības pastāvēšanu. Jautājumos par liegumu laika izmaiņām, limitu sadali un citiem panākta vienošanās par kompromisu meklēšanu un attiecīgu izmaiņu veikšanu normatīvajos aktos turpmākajā periodā.

29. novembrī biedrības pārstāvji piedalījās ZST organizētajā Zemkopības ministrijas ikgadējā zivsaimniecības konferencē "Zivsaimniecības pielāgošanās vides un klimata izaicinājumiem". Par zvejnieku darbu ikdienas apstākļos diskusijā stāstīja biedrības valdes priekšsēdētājs Andris Cīrulis.

16. decembrī biedrības pārstāvji apmeklēja biedrības biedra Jāņa Krūmiņa SIA “Aļģes” saimniecību Kuvīžos, lai iepazītos ar paveikto inovatīva zvejas rīka – stāvvada – būvniecības progresu, izprastu izaicinājumus un priekšrocības šāda projekta īstenošanā. 17. decembrī biedrības pārstāvji apmeklēja zvejas aprīkojuma darbnīcu Tallinā, kur tiek veidoti un uzlaboti inovatīvi zvejas rīki Igaunijas, kā arī Somijas, Zviedrijas un vēl citu valstu mazo piekrastes zvejnieku vajadzībām.

Biedrības ikdienas aktivitātes

Biedrības “Mazjūras zvejnieki” pārstāvji regulāri tiekas nelielās grupās, lai izrunātu ikdienas aktualitātes un svarīgākos risināmos jautājumus, kā arī tiekas ar politikas veidotājiem, lai biedrības biedru intereses īstenotu dzīvē.

Biedrībai izveidots iekšējās saziņas kanāls *Whatsapp*, kurā biedriem tiek sniegta informācija par aktualitātēm nozarē, apspriestas nepieciešamās izmaiņas likumos un noteikumos, panākta vienošanās par darāmajiem darbiem un sasniedzamajiem mērķiem, kā arī notiek savstarpējas konsultācijas par zvejas paņēmieniem, nozvejām u. c. aktuāliem jautājumiem.

Biedrība piedalās nozarei būtisks pasākumos. Tā, piemēram, biedrības biedri Kuivižos, Skultē, Saulkrastos, Lapmežciemā, Engurē, Bērziemā, Mērsragā, Upesgrīvā, Melnsilā, Kolkā, Jūrkanē un Liepājā un tās valdes priekšsēdētājs Andris Cīrulis piedalījās “Piekrastes zvejniecības attīstības mārketinga programmas” īstenošanā, nodrošinot pasākumu noorganizēšanu, kā arī ar informāciju, atbalstot satura izstrādi publicitātes nodrošināšanai.

Zivsaimniecības nozares popularizēšana

No jūlija biedrība sāka līdzdarboties AREI pārziņā esošās “Piekrastes zvejniecības attīstības mārketinga programmas” pasākumos. Programmas ietvaros noorganizēts pieredzes apmaiņas brauciens uz Vāciju, Šlēzviģu-Holšteinu, apkopota informācija par aktīvajiem piekrastes zvejniekiem un atpūtas vietām piekrastē, kas ievadīta tīmekļa vietnē www.piekrasteszivis.lv. Tīmekļa vietne kopš oktobra palaista produkcijas vidē. Apkopta un sagatavota informācija bukletam “Ceļvedis piekrastes zvejniecībā”. Noorganizētas trīs meistarklases par zivju sugu izmantošanu uzturā: 28. augustā notika meistarklase par butēm Bērziema “Tarotavā”, 16. novembrī ar šefpavāra Kaspara Jansona līdzdalību par vimbām Rīgā, Āgenskalna tigū, 12. decembrī ar biedrības “Mežābele” līdzdalību par salakām Salacgrīvā. Izveidoti 4 video par meistarklasēm, kā arī pieredzes apmaiņas braucienu, radītas kopskaitā 50 infografikas par zivju sugām, nozveju un izmantošanu, kas tiks publicētas sociālajos tīklos 2025. gadā.

Biedrības darba, kā arī piekrastes zvejas tradīciju popularizēšanai tiek uzturēts konts facebook.com <https://www.facebook.com/mazjuraszvejnieki>, kā arī notiek sadarbība ar LLKC, Zivsaimniecības sadarbības tīklu (ZST), kā arī plašsaziņas līdzekļiem.

FB kontā 2024. gadā publicēti vairāk nekā 30 ieraksti, informējot par biedrības

aktivitātēm un nozares aktualitātēm, piekrastes zivju sugām un to izmantošanu uzturā.

Biedrība iniciē, kā arī atsaucas sniegt informāciju par piekrastes zvejai aktuālām tēmām plašsaziņas līdzekļos.

Par aktuālo piekrastes zvejā LR1 raidījumā "Reģioni krustpunktā" 28. februārī runāja Mazjūras zvejnieki Andris Cīrulis, Artis Adamovičs un Oskars Kadeģis: https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/krustpunkta-regionos/piekrastes-zvejnieku-lielakais-bieds--roni-un-zvejas-liegumi.-ai.a188689/?fbclid=IwY2xjawHko2dleHRuA2FlbQIxMQABHZ7AFzpNFr-v-8AXQL5mQDx4lfzkxFFqX8xkyqPvSHjRNLeTMNQcz_YOg_aem_WE9s-kujncKXdiolwvzjqQ

Par savu pieredzi piekrastes zvejas arodā LR1 raidījumā "Stiprie stāsti" stāsta Andris un Ivars Cīruļi: ej.uz/andris-un-ivars-ciruli

Par nepieciešamību ieviest pasākumus roņu letālai aizbaidīšanai: <https://saite.lv/sDYN>

Par zvejnieka darbu mainīgajos klimatiskos apstākļos ReTV sižets: <https://saite.lv/oYNm>

Par zivsaimniecības popularizēšanu un piekrastes zvejnieka arodu, TV24 raidījums "Zivsaimniecības izaugsmei": <https://www.youtube.com/watch?v=IJikFQQ4ij4>

Biedrības valdes priekšsēdētājs Andris Cīrulis ir atsaucies uzaicinājumiem piedalīties diskusiju raidījumos LR1, kā arī TV24 u. c.

*Biedrības "Mazjūras zvejnieki" valdes priekšsēdētājs
Andris Cīrulis*